

# Stratejik Yönetim Muhasebesinde Güncel Gelişmeler

Ahmet Coşkun<sup>1</sup>

Mesut Atasever<sup>2</sup>

## Özet

Bu çalışmanın amacı, stratejik yönetim muhasebesindeki güncel gelişmeleri incelemek ve bu alandaki araştırma, uygulama ve literatürdeki önemli konuları vurgulamaktır. Stratejik yönetim muhasebesi, işletmelerin stratejik karar alma süreçlerinde muhasebe bilgilerini kullanarak performansı ölçme, maliyet yönetimi, risk yönetimi ve değer yaratma gibi konuları ele alan bir disiplindir. Bu alandaki güncel gelişmeler, stratejik yönetim muhasebesinin uygulanabilirliğini artırmak, karar alma süreçlerini iyileştirmek ve işletmelere rekabet avantajı sağlamak amacıyla ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada, stratejik yönetim muhasebesindeki güncel gelişmelerin önemi ve bu alanda karşılaşılan sorunlar ele alınacaktır. Güncel konular arasında büyük veri analitiği, yapay zeka uygulamaları, sürdürülebilirlik ve etik boyutları, dijital dönüşüm ve bilgi teknolojileri gibi konular bulunmaktadır. Bu gelişmeler, işletmelerin stratejik hedeflere ulaşmalarını desteklemekte, karar alma süreçlerini güçlendirmekte ve işletme performansını artırmaktadır.

Bu çalışmanın yöntemi, mevcut literatürden yapılan derlemeler, araştırma makaleleri, kitaplar ve akademik kaynaklardan elde edilen bilgilerin analizi ve sentezi üzerine odaklanacaktır. Güncel gelişmeler ve önemli konular, literatürde yaygın bir şekilde tartışılan konulara dayanarak değerlendirilecektir.

Stratejik yönetim muhasebesindeki güncel gelişmelerin yaygınlığı, bu alanda yapılan araştırma çalışmaları, yayınlanan makaleler ve kitaplar üzerinden değerlendirilebilir. Son yıllarda stratejik yönetim muhasebesi, akademik araştırmaların ve işletmelerin ilgisini çeken bir konu haline gelmiştir. Bu alanda yapılan araştırmaların sayısı ve yayınlanan makalelerin çeşitliliği, stratejik yönetim muhasebesinin yaygın bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir.

- 1 Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, ahmet.coskun@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3223-8676
- 2 Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Lojistik Yönetimi Bölümü, mesut.atasever@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7189-7551

## 1.Giriş

Bu derleme çalışması, stratejik yönetim muhasebesinin temel kavramlarını ve güncel gelişmeleri ele almayı amaçlamaktadır. Stratejik yönetim muhasebesi, işletmelerin stratejik hedeflerine ulaşmada muhasebenin nasıl kullanılabileceğini inceler ve stratejik karar alma süreçlerini destekler. Bu çalışma, stratejik yönetim muhasebesinin önemini vurgulamakta ve bu alanda ortaya çıkan yenilik ve problemleri ele almaktadır.

Günümüz iş dünyasında, işletmelerin rekabetçi avantaj elde etmek ve sürdürmek için stratejik bir yaklaşım benimsemeleri gerekmektedir. Stratejik yönetim muhasebesi, işletmelerin stratejik hedeflerini belirlemelerine, performanslarını ölçmelerine ve bu hedeflere ulaşmak için stratejik kararlar almalarına yardımcı olan bir araçtır. Bu nedenle, stratejik yönetim muhasebesi konusu büyük bir önem taşımaktadır.

Birçok işletme, geleneksel muhasebe yaklaşımlarıyla sınırlı kalarak stratejik hedeflerine ulaşmada zorluklar yaşamaktadır. Geleneksel muhasebe sistemleri, genellikle maliyet odaklı olup, stratejik performans ölçümünü ve değer yaratma süreçlerini tam olarak yansıtmamaktadır. Bu nedenle, stratejik yönetim muhasebesi alanında yeni ve güncel yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışma, literatür taraması, yorumlama ve analiz yöntemlerini kullanarak stratejik yönetim muhasebesi konusunda yapılan önemli araştırmaları incelemektedir. Mevcut literatürdeki güncel yaklaşımlar, stratejik yönetim muhasebesinin temel kavramları ve uygulamalarıyla birlikte incelenmektedir. Ayrıca, stratejik yönetim muhasebesinin farklı sektörlerde ve işletmelerde yaygınlığı da değerlendirilmektedir.

Stratejik yönetim muhasebesi, günümüzde birçok işletme ve sektörde yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle büyük ölçekli şirketler ve çokuluslu kuruluşlar, stratejik yönetim muhasebesi araçlarını stratejik hedeflerine ulaşmak için aktif olarak kullanmaktadır. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında stratejik yönetim muhasebesine yönelik farkındalık ve kullanım düzeyi henüz yeterince yaygın değildir.

Stratejik yönetim muhasebesi konusunda güncel olarak aşağıdaki konular tartışılmaktadır. Bunlardan en önemlileri işlenmeye çalışılmıştır.

Geleneksel Muhasebe Yaklaşımından Stratejik Yönetim Muhasebesine Geçiş: İşletmeler, geleneksel muhasebe yaklaşımının sınırlamalarını aşmak ve stratejik hedeflere odaklanmak için Stratejik Yönetim Muhasebesine yönelmektedir.

Stratejik Yönetim Muhasebesinin Temel İlkeleri ve Süreçleri: Stratejik Yönetim Muhasebesinin temel ilkeleri, stratejik hedeflere uyum, değer yaratma, performans ölçümü, risk yönetimi ve karar destek sistemleri üzerinde odaklanmayı içerir.

Performans Ölçümünde Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin performansını ölçme, değerlendirme ve stratejik hedeflere ulaşmak için performansı iyileştirme süreçlerine katkıda bulunur.

Değer Zinciri Analizi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi İlişkisi: Değer Zinciri Analizi, işletmelerin faaliyetlerini analiz ederek değer yaratma süreçlerini anlamalarını sağlar ve Stratejik Yönetim Muhasebesi, bu değer zinciri faaliyetlerini maliyetler, performans ve stratejik hedefler açısından değerlendirir.

Stratejik Maliyet Yönetimi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin maliyet yönetimi stratejilerini belirlemelerine ve uygulamalarına yardımcı olur, böylece rekabet avantajı sağlar.

Risk Yönetimi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin riskleri değerlendirme, yönetme ve stratejik kararlarını risk faktörlerini dikkate alarak almasını sağlar.

Stratejik Planlama ve Bütçeleme Süreçlerinde Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin stratejik planlama ve bütçeleme süreçlerinde maliyet tahminleri, kaynak tahsisi ve performans hedefleri belirleme gibi konularda destek sağlar.

Denetim ve Kontrol Sistemleri için Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin denetim ve kontrol sistemlerini geliştirme, performansı izleme ve hedeflere ulaşma süreçlerini destekler.

Sürdürülebilirlik ve Etik Boyutlarıyla Stratejik Yönetim Muhasebesi: Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin sürdürülebilirlik hedeflerini ve etik değerlerini stratejik karar alma süreçlerine entegre etmelerini sağlar.

Bilgi Teknolojileri ve Stratejik Yönetim Muhasebesi İlişkisi: Bilgi teknolojileri, Stratejik Yönetim Muhasebesi süreçlerine destek sağlayarak veri analizi, raporlama ve karar destek sistemlerini güçlendirir.

## **2.Stratejik Yönetim Kavramı**

Stratejik yönetim, bir işletmenin uzun vadeli hedeflerini belirlemek, kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmak ve rekabet avantajı elde etmek için stratejiler geliştirmek ve uygulamak sürecidir (David & David, 2021). Bu

yönetim yaklaşımı, işletmenin iç ve dış çevresini değerlendirerek stratejik kararlar almayı, kaynakları yönlendirmeyi, performansı ölçmeyi ve stratejik hedeflere ulaşmayı amaçlar (Wheelen, Hunger, Hoffman, & Bamford, 2017).

Stratejik yönetim, işletmelerin hedeflerini belirlemek, rekabet avantajı elde etmek ve sürdürmek için stratejiler oluşturmasını sağlar. Bu stratejiler, işletmenin rekabetçi konumunu geliştirmeyi, müşteri beklentilerini karşılamayı ve sürdürülebilir büyümeyi desteklemeyi hedefler. Stratejik yönetim süreci, analiz, planlama, uygulama ve kontrol aşamalarını içerir (Hitt, Ireland, & Hoskisson, 2021).

Literatür taraması, stratejik yönetim alanında yapılan çalışmalarını incelemek ve mevcut bilgi birikimini değerlendirmek için önemli bir adımdır. Bu bağlamda, bazı önemli kaynaklardan alıntılar ve cümle içi kaynaklar aşağıda sunulmuştur:

Porter'in (1980) beş güç analizi, işletmenin rekabetçi avantaj elde etmek için endüstri ortamındaki güçlerin değerlendirilmesini sağlar. Barney'nin (1991) kaynak temelli görüşü, işletmenin rekabetçi avantajını sürdürebilmesi için benzersiz ve değerli kaynaklara sahip olması gerektiğini vurgular. Hamel ve Prahalad'ın (1990) çekirdek yetenekler kavramı, işletmenin öne çıkmasını sağlayan ve rekabet avantajı yaratan temel yetenekleri tanımlar. Mintzberg, Ahlstrand ve Lampel'in (1998) strateji safhaları modeli, stratejik yönetim sürecinin analiz, planlama, uygulama ve kontrol aşamalarını ayrıntılı olarak açıklar. Kaplan ve Norton'ın (1992) dengeli puan kartı, finansal olmayan performans göstergelerini de içeren stratejik performans ölçümünü sağlayan bir yönetim aracıdır. Johnson, Scholes ve Whittington'ın (2008) stratejik yönetim yaklaşımları, stratejik yönetimin farklı teorik çerçevelerini (büyüme, kaynak temelli, kültürel vb.) ve uygulama modellerini ele alır.

### **3.Stratejik Yönetim Muhasebesi Kavramı**

Stratejik yönetim muhasebesi, 1980'lerde yaygın olarak tartışılmaya başlanan bir disiplindir (Langfield-Smith, 1997). Bu yaklaşım, muhasebe bilgilerinin işletme stratejileriyle entegre edilerek yönetim kararlarının daha iyi desteklenmesini hedefler (Simmonds, 1981). Stratejik yönetim muhasebesi, hem akademik araştırmalar hem de iş dünyasındaki uygulamalar aracılığıyla gelişim göstermiştir (Innes, Mitchell, & Sinclair, 2000). Bu alandaki çalışmalar, yöneticilere stratejik karar alma süreçlerinde daha iyi bilgi sağlama amacını taşır (Simons, 1987).

Stratejik yönetim muhasebesi, işletmelerin stratejik hedeflerine ulaşmada muhasebenin nasıl kullanılabileceğini inceleyen ve stratejik karar alma süreçlerini destekleyen bir alan olarak tanımlanmaktadır (Kaplan, 1983).

Muhasebenin stratejik yönetim sürecine entegre edilmesi, işletmelerin performanslarını ölçme, stratejik hedeflere ulaşma ve rekabet avantajı elde etme konularında önemli katkılar sağlamaktadır (Simmonds, 1981). Stratejik yönetim muhasebesinin amacı, işletmelerin stratejik hedeflerini belirlemede, kaynakların etkin kullanımında ve performansı ölçmede muhasebe bilgilerini kullanmaktır (Ittner & Larcker, 2003).

Geleneksel muhasebe sistemleri genellikle maliyet odaklıdır ve stratejik performans ölçümüne yeterince odaklanmamaktadır (Kaplan & Norton, 1992). Bu nedenle, stratejik yönetim muhasebesi, alternatif performans ölçüm yöntemlerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını içermektedir (Chenhall, 2005). Stratejik yönetim muhasebesi yaklaşımları arasında dengeli puan kartı, stratejik maliyet yönetimi ve değer tabanlı performans ölçümü gibi farklı yöntemler bulunmaktadır (Simons, 2000; Shank & Govindarajan, 1992; Malmi & Brown, 2008).

#### **4.Stratejik Yönetim Muhasebesi Alanında Güncel Gelişmeler**

Geleneksel maliyet muhasebesi yöntemlerine ek olarak, faaliyet tabanlı maliyetleme (activity-based costing) stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir gelişme olarak öne çıkmaktadır. Bu yaklaşım, faaliyetlerin maliyetlerini daha doğru bir şekilde tahmin etmeyi ve kaynakların stratejik hedeflere ulaşmada nasıl kullanıldığını anlamayı sağlamaktadır (Kaplan & Anderson, 2007).

Stratejik yönetim muhasebesinde sürdürülebilirlik performans ölçümüne odaklanan yeni bir yaklaşım da dikkat çekmektedir. Sürdürülebilirlik, işletmelerin çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini değerlendirmek ve bu alanlarda performanslarını ölçmek için muhasebe bilgilerini kullanmayı içermektedir (Epstein & Roy, 2001).

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte veri analitiği ve yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde kullanılan yöntemler arasında önemli bir gelişme sağlamaktadır. Büyük veri analizi ve yapay zeka teknikleri, işletmelerin stratejik kararlarını desteklemek için daha hızlı ve daha doğru bilgi sağlamaktadır (Brynjolfsson & McAfee, 2014).

Stratejik maliyet yönetimi (strategic cost management) alanında yapılan çalışmalar da güncel gelişmeler arasındadır. İşletmeler, stratejik hedeflere ulaşma konusunda maliyetleri yönetmek ve rekabet avantajı elde etmek için daha sofistike maliyet yönetimi tekniklerini kullanmaktadır (Shields, 2001).

Stratejik performans ölçümünde kullanılan dengelemeli puan kartı (balanced scorecard) yaklaşımı da hala önemini korumaktadır. Ancak,

gelişen iş dünyasına uyum sağlamak için dengelemeli puan kartının da güncellenmesi ve daha özelleştirilmiş hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir (Kaplan & Norton, 2001).

Değer Zinciri Analizi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin rekabet avantajını elde etmek ve sürdürmek için stratejik kararlar almalarında önemli bir rol oynayan iki kavramdır. Değer Zinciri Analizi, işletmelerin faaliyetlerini birbirine bağlı bir zincir olarak görmelerine ve değer nasıl yaratıldığını anlamalarına yardımcı olan bir yaklaşımdır (Porter, 1985). Öte yandan, Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin stratejik hedeflerine ulaşmak için muhasebe bilgilerini stratejik karar alma süreçlerine entegre etmelerine odaklanan bir alan olarak tanımlanabilir (Simmonds, 1981).

Değer Zinciri Analizi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi Arasındaki İlişki: Değer Zinciri Analizi ile işletmeler, faaliyetlerini temeldeki değer yaratma süreçleri üzerinden analiz ederler. Porter'a (1985) göre, değer zinciri, bir işletmenin girdileri alarak bunları işleyerek ürün veya hizmete dönüştürdüğü ve sonunda müşterilere değer sunduğu bir dizi faaliyetten oluşur. Değer Zinciri Analizi, işletmelere her bir faaliyetin maliyetlerini ve değerini değerlendirme ve optimize etme imkanı sunar. Bu noktada, Stratejik Yönetim Muhasebesi devreye girer.

Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin stratejik hedeflerine ulaşmak için muhasebe bilgilerini kullanmalarına odaklanır. İşletmeler, stratejik hedeflerini belirlerken, Değer Zinciri Analizi sonuçlarını dikkate alabilirler. Stratejik Yönetim Muhasebesi, değer zincirindeki her bir faaliyetin maliyetlerini ve performansını ölçerek işletmelerin stratejik kararlarını destekler (Shank & Govindarajan, 1993). Örneğin, bir işletme, Değer Zinciri Analizi sonuçlarına dayanarak tedarikçileri ile olan ilişkilerini gözden geçirebilir ve maliyetleri düşürmek veya tedarik süreçlerini optimize etmek için stratejik kararlar alabilir.

Değer Zinciri Analizi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin rekabet avantajını elde etmelerine ve sürdürmelerine yardımcı olan önemli araçlardır. Değer Zinciri Analizi, işletmelerin faaliyetlerini ve değer yaratma süreçlerini anlamalarını sağlar. Stratejik Yönetim Muhasebesi ise bu değer zinciri faaliyetlerini maliyetler, performans ve stratejik hedefler açısından değerlendirir. İşletmeler, Değer Zinciri Analizi sonuçlarına dayanarak stratejik kararlar alırken, Stratejik Yönetim Muhasebesi araçlarını kullanarak bu kararları destekleyebilirler. Bu şekilde, işletmeler rekabet avantajını artırma ve sürdürme yolunda daha bilinçli ve etkili stratejik kararlar alabilirler.

Büyük veri konusu da Strateji ve stratejik yönetim muhasebesi alanına girmeye başlamıştır. Günümüzde işletmelerin karşılaştığı veri hacmi hızla artmaktadır ve bu verilerin analizi, işletmelere stratejik kararlarında önemli bir avantaj sağlamaktadır. Büyük veri analitiği, bu veri bolluğunu anlamak, öngörülerde bulunmak ve işletmelerin performansını iyileştirmek için kullanılan bir yöntemdir. Büyük veri analitiği, stratejik yönetim muhasebesine de önemli katkılar sunmaktadır.

Büyük veri analitiği, işletmelerin stratejik yönetim sürecinde daha veriye dayalı ve bilgi odaklı kararlar almasına yardımcı olmaktadır. Geleneksel muhasebe yöntemleri genellikle sınırlı miktarda veriye dayanırken, büyük veri analitiği işletmelere daha kapsamlı ve detaylı bir veri seti sunmaktadır. Bu veri setleri, işletmelerin faaliyetlerini daha iyi anlamalarına ve stratejik hedeflerine ulaşma konusunda daha doğru kararlar almalarına yardımcı olur (Davenport & Harris, 2007).

Büyük veri analitiği aynı zamanda işletmelerin maliyetleri etkin bir şekilde yönetmelerine de katkı sağlamaktadır. Stratejik maliyet yönetimi, maliyetlerin stratejik hedeflere uyumlu bir şekilde yönetilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Büyük veri analitiği, işletmelerin maliyetlerini daha ayrıntılı bir şekilde analiz etmelerini ve maliyetleri etkileyen faktörleri daha iyi anlamalarını sağlar. Bu da işletmelere maliyetlerini stratejik hedeflere uygun bir şekilde yönlendirmeleri için önemli bir yol gösterir (Owusu et al., 2019).

Büyük veri analitiği ayrıca işletmelerin performanslarını ölçme ve değerlendirme süreçlerinde de kullanılmaktadır. İşletmeler, büyük veri analitiği sayesinde performans göstergelerini daha kapsamlı bir şekilde takip edebilir ve bu verilere dayanarak stratejik hedeflere ulaşma sürecini değerlendirebilir. Büyük veri analitiği, işletmelere gerçek zamanlı performans ölçümü ve izleme imkanı sağlar (Hassan et al., 2020).

Sonuç olarak, büyük veri analitiği işletmelere stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir avantaj sunmaktadır. Büyük veri analitiği sayesinde işletmeler daha iyi ve daha bilgiye dayalı kararlar alabilir, maliyetlerini daha etkin bir şekilde yönetebilir ve performanslarını daha etkili bir şekilde ölçebilir. Bu da işletmelere rekabet avantajı sağlayarak sürdürülebilir bir başarı elde etmelerine yardımcı olur.

Yapay zeka konusu da, stratejik yönetim muhasebesi alandaki gelişmeler katkı sunan bir alan olarak oldukça güncel bir konudur. Günümüzde işletmeler, hızla değişen iş ortamında rekabet avantajı elde etmek ve sürdürmek için teknolojiden yararlanmaktadır. Yapay zeka, işletmelerin stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yapay zeka,

bilgisayar sistemlerine öğrenme ve akıl yürütme yeteneği kazandıran bir teknolojidir ve işletmelerin stratejik karar süreçlerinde veri analizi, tahmin yapma ve önerilerde bulunma gibi konularda önemli bir yardımcıdır.

Yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde veri analitiğinde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. İşletmelerin büyük veri setlerini analiz etmek, desenleri ve ilişkileri ortaya çıkarmak ve bu verilerden anlamlı bilgiler elde etmek için yapay zeka algoritmaları kullanılmaktadır. Bu, işletmelerin finansal performanslarını, maliyetleri ve diğer stratejik göstergeleri daha iyi anlamalarını sağlar (Laudon & Laudon, 2020).

Yapay zeka ayrıca işletmelerin stratejik planlama sürecinde de etkili bir rol oynamaktadır. Örneğin, yapay zeka modelleri, işletmelerin pazar trendlerini analiz ederek gelecekteki talepleri tahmin edebilir ve bu bilgilere dayanarak stratejik hedeflerini belirleyebilir. Aynı zamanda yapay zeka, işletmelere rakiplerinin faaliyetlerini izlemek ve rekabet avantajı elde etmek için stratejik öneriler sunabilir (Brynjolfsson & McAfee, 2017).

Yapay zeka, stratejik maliyet yönetimi açısından da önemli bir katkı sağlamaktadır. İşletmelerin maliyetleri analiz etmesi, maliyet sürücülerini belirlemesi ve maliyetleri etkin bir şekilde yönetmesi stratejik maliyet yönetiminin temel hedefleridir. Yapay zeka, bu süreçleri otomatikleştirerek işletmelere maliyetleri daha etkili bir şekilde analiz etme ve yönetme imkanı sağlar (Rajakarunanayake et al., 2018).

Yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Yapay zeka, işletmelere veri analitiği, stratejik planlama ve maliyet yönetimi gibi alanlarda yardımcı olur. Bu da işletmelere rekabet avantajı sağlamak ve sürdürülebilir bir başarı elde etmek için önemli bir katkı sunmaktadır.

Teknolojik gelişmelerle birlikte yapay zekanın da işletme gündemine girmesi, stratejik yönetim muhasebesinde insan unsurunun etkisini azaltıp azaltmadığı konusu tartışmalı hale gelmiştir.

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve yapay zeka, işletmelerin stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu gelişmeler, veri analizi, tahmin yapma, karar destek sistemi ve otomasyon gibi alanlarda işletmelere büyük fırsatlar sunmaktadır. Ancak, bu teknolojik gelişmelerin insan unsurunun etkisini azaltıp azaltmadığı konusu tartışmalı bir konudur.

Bir argümana göre, teknolojik gelişmeler ve yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde insan unsurunun etkisini azaltmaktadır. İnsanlar yerine makinelerin ve algoritmaların veri analizi yapması, tahminlerde bulunması ve kararlar almasıyla birlikte, insanların rolü daha sınırlı hale gelmektedir.



Özellikle rutin ve tekrarlayan görevlerin otomatikleştirilmesiyle, insan kaynaklarından tasarruf edilebilir ve hatalı kararlar riski azalır (Brynjolfsson & McAfee, 2014).

Ancak, diğer bir argümana göre, teknolojik gelişmeler ve yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde insan unsurunun etkisini azaltmaz, aksine güçlendirir. İnsanlar, bu teknolojileri kullanarak daha verimli bir şekilde çalışabilir ve daha bilgiye dayalı kararlar alabilir. Yapay zeka, veri analizi ve tahminlerde insanlara destek sağlar, ancak nihai kararlar yine insanlar tarafından alınır. İnsanlar, yapay zeka tarafından sağlanan bilgileri değerlendirerek stratejik kararlarını şekillendirir ve işletmenin hedeflerine uygun bir şekilde yönetir (Laudon & Laudon, 2020).

Ayrıca, teknolojik gelişmeler ve yapay zeka, insanları daha stratejik ve analitik düşünmeye teşvik edebilir. Rutin görevlerin otomatikleştirilmesiyle, insanlar daha karmaşık ve stratejik sorunlara odaklanabilirler. Yapay zeka, veri analizi ve tahminlerle işletmelere daha detaylı ve kapsamlı bilgiler sağladığından, insanlar daha iyi bilgilendirilmiş kararlar alabilir ve stratejik hedeflere ulaşma sürecinde daha etkili bir şekilde yönlendirme yapabilir (Frey & Osborne, 2017).

Teknolojik gelişmeler ve yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde insan unsurunun etkisini azaltmak yerine, güçlendirebilir. İnsanların rolü, daha analitik düşünmeye odaklanarak ve yapay zekanın sağladığı bilgileri değerlendirerek stratejik karar süreçlerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Stratejik yönetim muhasebesinde veri analizi güncel ve önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. İşletmelerin performanslarını ölçmek, maliyetleri yönetmek ve stratejik kararlar almak için önemli bir süreçtir. Bu süreçte, otomasyon ve yapay zeka teknolojileri hataları azaltıp doğru kararlar vermeyi sağlamaktadır.

Otomasyon, rutin ve tekrarlayan görevlerin bilgisayar sistemleri ve yazılımlar aracılığıyla otomatikleştirilmesini ifade eder. Veri analizinde otomasyon, veri toplama, veri temizleme, veri yönetimi ve veri analizi gibi süreçlerde insan hatasını azaltarak daha doğru sonuçlar elde etmeyi mümkün kılar. İnsan faktöründen kaynaklanan hataların minimize edilmesiyle birlikte, otomasyon işletmelere veri analizinde güvenilirlik ve tutarlılık sağlar (Chiang & Dey, 2020).

Yapay zeka ise bilgisayar sistemlerine öğrenme ve akıl yürütme yeteneği kazandıran bir teknolojidir. Yapay zeka, veri analizi sürecinde büyük veri kümelerini analiz eder, desenleri ve ilişkileri keşfeder, tahminler yapar ve öneriler sunar. İnsanların ayırım yapması veya karmaşık analizler yapması zor

olan veri setlerini işlemek ve anlamlı sonuçlar üretmek açısından yapay zeka önemli bir araçtır. Yapay zeka algoritmaları, doğru ve hızlı bir şekilde veri analizi yaparak işletmelere karar verme süreçlerinde destek olur (Davenport & Ronanki, 2018).

Bu otomasyon ve yapay zeka teknolojileri, veri analizi sürecinde hataları azaltıp doğru kararlar vermeyi sağlar. İnsanların manuel olarak veri analizi yapması durumunda ortaya çıkabilecek hatalar, otomasyon sayesinde minimize edilir. Yapay zeka ise veri analizinde derinlemesine ve karmaşık analizleri gerçekleştirerek daha doğru tahminler ve öneriler sunar. Bu da işletmelerin daha bilgiye dayalı ve daha doğru kararlar almasını sağlar (Chen & Zhao, 2021).

Sonuç olarak, otomasyon ve yapay zeka, stratejik yönetim muhasebesinde veri analizinde hataları azaltıp doğru kararlar vermeyi sağlayan önemli araçlardır.

Sürdürülebilirlik ve etik, günümüzde işletmelerin stratejik yönetim süreçlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Stratejik Yönetim Muhasebesi, işletmelerin stratejik kararlarını desteklemek için muhasebe bilgilerini kullanırken, sürdürülebilirlik ve etik boyutlarını da göz önünde bulundurmalıdır. Sürdürülebilirlik, işletmelerin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörleri dikkate alarak uzun vadeli başarılarını sürdürmelerini sağlamak için stratejik kararlar almayı gerektirir (Epstein & Roy, 2001). Etik ise işletmelerin doğru ve dürüst davranış standartlarına uymalarını sağlar ve stratejik yönetim sürecinde etik değerlerin korunması büyük önem taşır (Kaplan & Mikes, 2012).

Sürdürülebilirlik ve Etik Boyutlarının Stratejik Yönetim Muhasebesine Katkısı da güncel tartışmalar arasında yer almaktadır. Stratejik Yönetim Muhasebesi, sürdürülebilirlik ve etik boyutlarını içeren bilgi ve verileri kullanarak işletmelerin stratejik karar alma süreçlerine katkıda bulunur. Sürdürülebilirlik açısından, Stratejik Yönetim Muhasebesi işletmelerin çevresel etkilerini ölçme ve değerlendirme imkanı sağlar. Bu sayede işletmeler, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için stratejik önlemler alabilir (Schaltegger & Burritt, 2017). Örneğin, Stratejik Yönetim Muhasebesi araçları, işletmelerin enerji verimliliğini artırmak, atık yönetimini optimize etmek ve karbon ayak izini azaltmak gibi sürdürülebilirlik hedeflerini destekleyen stratejik kararlar almasını sağlar.

Etik açısından, Stratejik Yönetim Muhasebesi işletmelerin etik standartlarına uyumunu izleme ve değerlendirme imkanı sunar. İşletmeler, etik değerlere uygun davranışları desteklemek ve etik riskleri yönetmek

için Stratejik Yönetim Muhasebesi araçlarına başvurabilir (Cuganesan, 2006). Örneğin, işletmeler sosyal sorumluluk projelerini değerlendirmek, tedarik zincirinde etik standartları gözetmek ve çalışanların adil ve etik bir şekilde işe alınmasını sağlamak için Stratejik Yönetim Muhasebesi araçlarını kullanabilirler.

Sürdürülebilirlik ve etik boyutları, Stratejik Yönetim Muhasebesi açısından önemli bir rol oynamaktadır. İşletmeler, sürdürülebilirlik hedeflerini ve etik değerleri stratejik karar alma süreçlerine entegre ederek uzun vadeli başarılarını sürdürebilirler. Stratejik Yönetim Muhasebesi araçları, işletmelere sürdürülebilirlik performansını ölçme, çevresel etkileri değerlendirme, etik standartlara uyumu takip etme ve etik riskleri yönetme imkanı sunar. Bu şekilde, işletmeler hem sürdürülebilirlik hedeflerini destekleyen stratejik kararlar alabilir hem de etik değerlere uygun bir işletme kültürü oluşturabilirler.

## 5. Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde stratejik yönetim muhasebesindeki güncel gelişmeler, yapay zeka, büyük veri ve teknolojik ilerlemelerle birlikte hızla ilerlemektedir. Bu gelişmeler, işletmelerin maliyetleri yönetmeleri, performanslarını ölçmeleri ve stratejik kararlar almaları konusunda yeni fırsatlar sunmaktadır. Yapay zeka, büyük veri analizi ve diğer teknolojik araçlar, işletmelere daha derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde veri analizi yapma, tahminlerde bulunma ve karar destek süreçlerinde etkili olma imkanı sağlamaktadır.

Yapay zeka, işletmelerin stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yapay zeka algoritmaları, karmaşık veri kümelerini analiz ederek desenleri ve ilişkileri keşfedebilir, tahminler yapabilir ve öneriler sunabilir. Bu sayede işletmeler, daha bilgiye dayalı kararlar alabilir ve stratejik hedeflerine daha iyi yönlendirme yapabilirler. Örneğin, pazar taleplerini tahmin etme, müşteri segmentasyonu yapma ve rekabet analizi gibi stratejik konularda yapay zeka, işletmelere büyük bir avantaj sağlamaktadır (Rajakarunanayake et al., 2018).

Büyük veri analizi, işletmelerin stratejik yönetim muhasebesinde daha kapsamlı ve derinlemesine bir bakış elde etmelerine yardımcı olur. Büyük veri analizi sayesinde işletmeler, büyük miktarda veriyi hızlı bir şekilde analiz edebilir, anlamlı bilgiler elde edebilir ve rekabetçi avantaj sağlayabilirler. Örneğin, müşteri davranışları, pazar trendleri, üretim verimliliği gibi konularda büyük veri analizi, işletmelere rekabetçi bir avantaj sunar. Bu da stratejik kararların daha doğru ve bilgiye dayalı bir şekilde alınmasına olanak tanır (Laudon & Laudon, 2020).

Teknolojik gelişmelerin stratejik yönetim muhasebesine etkisi de giderek artmaktadır. Özellikle veri toplama, depolama ve işleme teknolojilerindeki ilerlemeler, işletmelerin daha geniş veri setlerini ele almasını ve veri analizi yapmasını sağlamıştır. Bu da stratejik yönetim muhasebesinde daha iyi kararlar almayı mümkün kılar. Örneğin, bulut bilişim teknolojileri, veri depolama ve analiz süreçlerini daha hızlı ve verimli hale getirirken, IoT (Nesnelerin İnterneti) ve sensör teknolojileri, gerçek zamanlı veri toplama ve izleme imkanı sağlamaktadır. Bu teknolojik gelişmeler, işletmelerin stratejik yönetim muhasebesinde daha verimli bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlar (Romero et al., 2018).

Ancak, yapay zeka, büyük veri ve diğer teknolojik gelişmeler stratejik yönetim muhasebesinde insan unsurunu tamamen ortadan kaldırmamaktadır. İnsanların analitik düşünme becerileri, deneyimleri ve sezgileri hala değerlidir ve bu teknolojik araçlarla birlikte kullanıldığında daha etkili sonuçlar elde edilebilir. İnsanlar, yapay zeka tarafından sunulan sonuçları değerlendirir, yorumlar yapar ve stratejik karar süreçlerinde önemli bir rol oynarlar. Ayrıca, yapay zeka algoritmalarının öğrenmesi ve gelişmesi için insanların rehberlik ve denetimine ihtiyaç duyulmaktadır (Brynjolfsson & McAfee, 2014).

Sonuç olarak, yapay zeka, büyük veri ve teknolojik gelişmeler stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu gelişmeler, işletmelerin daha doğru ve bilgiye dayalı kararlar almasını sağlar. Ancak, insan faktörü hala değerlidir ve teknolojik araçlarla birlikte kullanıldığında daha etkili sonuçlar elde edilebilir. Stratejik yönetim muhasebesinde teknolojik gelişmeleri takip etmek ve doğru bir şekilde kullanmak, işletmelerin rekabet avantajını artırmalarına yardımcı olacaktır.

Stratejik yönetim muhasebesiyle ilgili akademisyenlere ve çalışanlara aşağıdaki öneriler sunulabilir:

**Sürekli Güncel Kalın:** Stratejik yönetim muhasebesi alanında sürekli olarak güncel kalmanız önemlidir. Bu alanda yapılan yeni araştırmaları, güncel literatürü ve teknolojik gelişmeleri takip etmek için konferanslara katılın, akademik dergileri düzenli olarak inceleyin ve ilgili makaleleri okuyun. Böylece, bilginizi güncel tutarak öğrencilerinize ve çalışma arkadaşlarınıza daha değerli bilgiler sunabilirsiniz.

**Yenilikçi Teknikleri Uygulayın:** Muhasebe alanında yapay zeka, büyük veri analizi ve diğer teknolojik araçlar gibi yenilikçi teknikler stratejik yönetim muhasebesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu teknikleri öğrenmek ve uygulamak için zaman ayırın. Yapay zeka algoritmalarını kullanarak veri analizi yapılabilir, tahminlerde bulunabilir ve stratejik kararlar için daha

iyi bilgi sağlayabilirsiniz. Büyük veri analiziyle işletme verilerini daha derinlemesine inceleyebilir ve rekabet avantajı elde edebilirsiniz. Yenilikçi tekniklerle çalışarak öğrencilerinizi ve çalışma arkadaşlarınızı da bu konuda bilgilendirin ve eğitin.

**İşletmeyle İşbirliği Yapın:** Stratejik yönetim muhasebesinin etkili bir şekilde uygulanması, işletme yönetimiyle işbirliği yapmayı gerektirir. İşletme yöneticileri ve diğer paydaşlarla düzenli iletişim halinde olun, işletmenin stratejik hedeflerini anlayın ve muhasebe sistemini bu hedeflere yönelik olarak tasarlayın. İşletme yöneticileriyle ortak projeler yürütün ve işbirliği yaparak stratejik karar süreçlerine katkıda bulunun.

**Öğrencileri ve Çalışma Arkadaşlarını Yetiştirin:** Stratejik yönetim muhasebesiyle ilgili bilginizi paylaşarak öğrencileri ve çalışma arkadaşlarınızı yetiştirmeye önem verin. Akademik derslerde ve seminerlerde bu konuya odaklanarak öğrencilere teorik ve pratik bilgi sağlayın. Çalışma arkadaşlarınızla bilgi paylaşımı yaparak birlikte öğrenmeye teşvik edin. Mentorluk ve danışmanlık yaparak onların gelişimini destekleyin.

**Araştırma ve Uygulama Projeleri Yürütün:** Stratejik yönetim muhasebesiyle ilgili araştırma ve uygulama projeleri yürüterek alanda katkıda bulunun. İşletmelerle işbirliği yaparak gerçek dünya uygulamalarını araştırın ve çözüm önerileri geliştirin. Araştırma projeleriyle stratejik yönetim muhasebesinin farklı boyutlarını inceleyin ve literatüre yeni bilgiler ekleyin.

## Kaynaklar

- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W. W. Norton & Company.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). The business of artificial intelligence. *Harvard Business Review*, 95(1), 59-66.
- Chen, W., & Zhao, Y. (2021). How to Use Big Data Analytics and Artificial Intelligence to Make Strategic Decisions. In *E-Commerce Strategy* (pp. 217-244). Springer.
- Chenhall, R. H. (2005). Integrative Strategic Performance Measurement Systems, Strategic Alignment of Manufacturing, Learning and Strategic Outcomes: An Exploratory Study. *Accounting, Organizations and Society*, 30(5), 395-422.
- Chiang, R. H., & Dey, A. (2020). Artificial intelligence in accounting and auditing: A synthesis of theory and practice. *Journal of Information Systems*, 34(1), 1-19.
- Cuganesan, S. (2006). Integrating sustainability and corporate social responsibility into strategic management accounting. *Business Strategy and the Environment*, 15(4), 223-237.
- Davenport, T. H., & Harris, J. G. (2007). Competing on analytics. *Harvard Business Review*, 85(1), 98-107.
- Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard Business Review*, 96(1), 108-116.
- Epstein, M. J., & Roy, M. J. (2001). Sustainability in Action: Identifying and Measuring the Key Performance Drivers. *Long Range Planning*, 34(5), 585-604.
- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerization? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254-280.
- Hamel, G., & Prahalad, C. K. (1990). The Core Competence of the Corporation. *Harvard Business Review*, 68(3), 79-91.
- Hassan, M. A., Hussain, M., Basir, N., & Shah, S. (2020). Impact of big data analytics on performance measurement in strategic management accounting. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 6(3), 366-379.
- Innes, J., Mitchell, F., & Sinclair, D. (2000). Strategic management accounting: A UK hotel sector case study. *Management Accounting Research*, 11(3), 349-366.

- Ittner, C. D., & Larcker, D. F. (2003). Coming Up Short on Nonfinancial Performance Measurement. *Harvard Business Review*, 81(11), 88-95.
- Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2008). *Exploring Strategy: Text and Cases* (8th ed.). Financial Times Prentice Hall.
- Kaplan, R. S. (1983). Measuring Manufacturing Performance: A New Challenge for Managerial Accounting Research. *The Accounting Review*, 58(4), 686-705.
- Kaplan, R. S., & Anderson, S. R. (2007). Time-Driven Activity-Based Costing: A Simpler and More Powerful Path to Higher Profits. *Harvard Business Review*, 85(11), 131-138.
- Kaplan, R. S., & Mikes, A. (2012). Managing risks: A new framework. *Harvard Business Review*, 90(6), 48-60.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance. *Harvard Business Review*, 70(1), 71-79.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance. *Harvard Business Review*, 70(1), 71-79.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2001). Transforming the Balanced Scorecard from Performance Measurement to Strategic Management: Part I. *Accounting Horizons*, 15(1), 87-104.
- Langfield-Smith, K. (1997). Management control systems and strategy: A critical review. *Accounting, Organizations and Society*, 22(2), 207-232.
- Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2020). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm* (16th ed.). Pearson.
- Mintzberg, H., Ahlstrand, B., & Lampel, J. (1998). *Strategy Safari: A Guided Tour Through the Wilds of Strategic Management*. Free Press.
- Owusu, R. A., Bawuah, K. J., Mohammed, I., & Tahiru, R. (2019). The impact of big data analytics on cost management. *Journal of Accounting, Business and Finance Research*, 6(1), 15-23.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. Free Press.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. Free Press.
- Rajakarunayake, N., Vatanasakdakul, S., & Kekre, S. (2018). The impact of artificial intelligence and machine learning on business models: Evidence from the pharmaceutical industry. *MIS Quarterly*, 42(4), 1169-1187.
- Romero, S. M., Velasco, R. F., & Díaz, J. C. G. (2018). Strategic management accounting and technology in the Industry 4.0 era. *Contaduría y Administración*, 63(3), 1-19.
- Schaltegger, S., & Burritt, R. (2017). *Contemporary environmental accounting: Issues, concepts and practice*. Routledge.

- Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1992). *Strategic Cost Management: The New Tool for Competitive Advantage*. Free Press.
- Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1993). Strategic cost management: The value chain perspective. *Journal of Management Accounting Research*, 5, 147-168.
- Shields, M. D. (2001). An Empirical Analysis of Firms' Implementation Experiences with Activity-Based Costing. *Journal of Management Accounting Research*, 13, 147-166.
- Simmonds, K. (1981). Strategic management accounting. *Management Accounting*, 59(9), 19-24.
- Simons, R. (1987). Accounting control systems and business strategy: An empirical analysis. *Accounting, Organizations and Society*, 12(4), 357-374.
- Simons, R. (2000). *Performance Measurement and Control Systems for Implementing Strategy: Text and Cases*. Prentice Hall.